

Očkování jako podmínka přijetí dítěte do MŠ

Základy práva pro pedagogy MŠ - YOVP01
Daniela Jiroušková

Osnova:

1. systém očkování v ČR
2. legislativa související s tématem
3. jak postupovat za předpokladu, že rodič nedoloží doklad o očkování
4. očkování vs. světonázor
5. rozbor judikatury ESLP, Vavříčka a ostatní proti České republice z roku 2021

system očkování v ČR → je řízen a zajišťován několika institucemi:

Ministerstvo zdravotnictví

Krajské hygienické stanice

Národní imunizační kom.

Clearingové centrum

Státní zdravotní ústav

Český statistický úřad

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Avenier

Kancelář zdravotního pojištění

Svaz zdravotních pojišoven

Státní ústav pro kontrolu léčiv

Česká vakcinologická společnost

obecně k systému očkování:

- rozsah vakcinační povinnosti stanovuje **Ministerstvo zdravotnictví** na základě doporučení **NIKO** (= národní imunizační komise)
- očkování poskytuje **bezplatně stát** (jen určité druhy vakcín, v případě, že chce dotyčný jinou, musí si ji uhradit sám)
- povinnost očkovat se je zaměřena převážně na děti - a **není přímo vynutitelná** - sankce (v tomto případě pokuta) za nesplnění má pouze správní povahu a nelze ji uložit opakovaně
- očkuje se podle tzv. **očkovacího kalendáře**

Dětský očkovací kalendář hrazeného očkování v ČR platný od 1. 1. 2022

Termín Věk dítěte	Povinná hrazená očkování		Nepovinná hrazená očkování	
	Nemoc	Očkovací látka	Nemoc	Očkovací látka
od 4. dne do 6. týdne	Tuberkulóza (pouze u rizikových dětí s indikací) *	BCG vaccine SSI		
od započatého 9. týdne (2 měsíce)	Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, virová hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae b	Hexavakcína: Infanrix Hexa, Hexacima 1. dávka *		
2.–3. měsíc			IMO B	Bexsero – 1. dávka**
			IPO	Prevenar 13, Synflorix – 1. dávka ***
4 měsíce	Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, virová hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae b	Hexavakcína: Infanrix Hexa, Hexacima 2. dávka*		
4.–6. měsíc			IMO B	Bexsero – 2. dávka
			IPO	Prevenar 13, Synflorix – 2. dávka ***
11.–13. měsíc	Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, virová hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae b	Hexavakcína: Infanrix Hexa, Hexacima 3. dávka*		
12.–15. měsíc			IMO B	Bexsero – 3. dávka
			IMO A,C,W,Y	Nimenrix, Menquadfi – 1. dávka****
			IPO	Prevenar 13, Synflorix – 3. dávka ***
13.–18. měsíc	Spalničky, zarděnky, příušnice	M-M-RVAXPRO 1. dávka		
od dovršení 5. do dovršení 6. roku věku dítěte	Spalničky, zarděnky, příušnice	M-M-RVAXPRO 2. dávka		
	Záškrt, tetanus, černý kašel	Tdap vakcína: Infanrix, Boostrix (přeočkování)		

legislativa související s povinným očkováním v MŠ:

**§50 zákona č. 258/2000
Sb. o ochraně veřejného
zdraví, ve znění
pozdějších předpisů**

§ 46 téhož zákona a vyhlášky
o očkování proti infekčním
onemocněním

**§ 34 odst. 5 zákona č.
561/2004 Sb. Školský
zákon**

Metodický pokyn k zajištění
bezpečnosti a ochrany zdraví
dětí, žáků a studentů ve
školách zřizovaných MŠMT
Č.j.: 37 014/2005-25

Stanovisko Ministerstva
zdravotnictví a Ministerstva
školství, mládeže a
tělovýchovy k přijímání dětí
do mateřských škol pro školní
rok, který začíná 1. září 2017

**§ 34 odst. 5 zákona č.
561/2004 Sb. Školský
zákon**

→ říká, že:

(5) Při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem.²²⁾

²²⁾ § 50 zákona č. 258/2000 Sb.

**§50 zákona č. 258/2000
Sb. o ochraně veřejného
zdraví, ve znění
pozdějších předpisů**

§ 46 téhož zákona a
vyhlášky o očkování proti
infekčním onemocněním

→ říká, že:

- a) poskytovatel služby péče o dítě v DS
- b) právnická osoba
- c) podnikající fyzická osoba provozující živnost

→ v jejíž náplni je péče o děti do 3 let nebo výchova od 3 let v předškolních zařízeních,

- d) MŠ

→ mohou přijmout pouze dítě, které se:

- a) podrobilo stanovenému pravidelnému očkování
- b) má doklad, že je proti nákaze imunní
- c) nemůže se očkování podrobit z důvodu kontraindikace

→ doklad vydá poskytovatel zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost na základě žádosti zákonného zástupce dítěte

která zařízení tedy mohou a nemohou
přijmout neočkované dítě:

ANO

- zařízení s živností bez provozovny
- zařízení bez živnosti s provozovnou
- zařízení bez živnosti a bez provozovny
- zařízení s jinou živností bez ohledu na provozovnu

NE

- mateřské školy zapsané v rejstříku škol a školských zařízení
- dětské skupiny
- zařízení s živností a provozovnou

Stanovisko Ministerstva
zdravotnictví a
Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy
k přijímání dětí do
mateřských škol pro
školní rok, který začíná 1.
září 2017

→ říká, že:

MŠ mohou přijmout dítě bez dokladu o očkování, imunitě či kontraindikaci za předpokladu spadají-li do skupiny dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné

**v 5
letech**

Metodický pokyn k
zajištění bezpečnosti a
ochrany zdraví dětí, žáků
a studentů ve školách
zřizovaných MŠMT Č.j.: 37
014/2005-25

→ říká, že:

Čl. 5 Zdravotní předpoklady

(2) Pro účast na některých vzdělávacích činnostech školy, například na škole v přírodě, sportovních a tělovýchovných akcích, výuce plavání nebo lyžařském výcviku, se vyžaduje zdravotní způsobilost, kterou posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost. Praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje, v posudku dále uvede, zda se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

ŠvP

ZOT.
AKCE

Sborník stanovisek veřejného ochránce práv 23 (Školství), rok 2021

→ dříve zákon o ochraně veřejného zdraví obsahoval informaci, že dítě musí doložit doklad o **trvalé kontraindikaci**

→ ochránce řešil případy → které se týkaly převážně nepřijetí z důvodu toho, že dítě nebylo plně očkováno

LÉKAŘ

RODINA

ŠKOLA

KHS

do výjimek bylo zahrnuto slovní spojení -
dočasná kontraindikace

Může mateřská škola vyžadovat předložení
očkovacího průkazu?

NE

příklad informace, na kterou
má MŠ právo:

4. Očkování dítěte*: (*pro děti 2 -5 let, nepovinné pro děti plnící povinnou předškolní docházku)

- Dítě je řádně očkováno
- Dítě není řádně očkováno, ale je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro kontraindikaci
- Dítě není řádně očkováno z jiných důvodů, tudíž nesplňuje § 50 zákona č. 258/200Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění

Jak postupovat za předpokladu, že rodič nedoloží doklad o očkování?

A pro dítě není docházka do MŠ ještě povinná.

pokud ředitel/ka přijímá žádost o přijetí dítě do MŠ a nemá doložené nic z dosavadně zmíněného

musí správní řízení přerušit

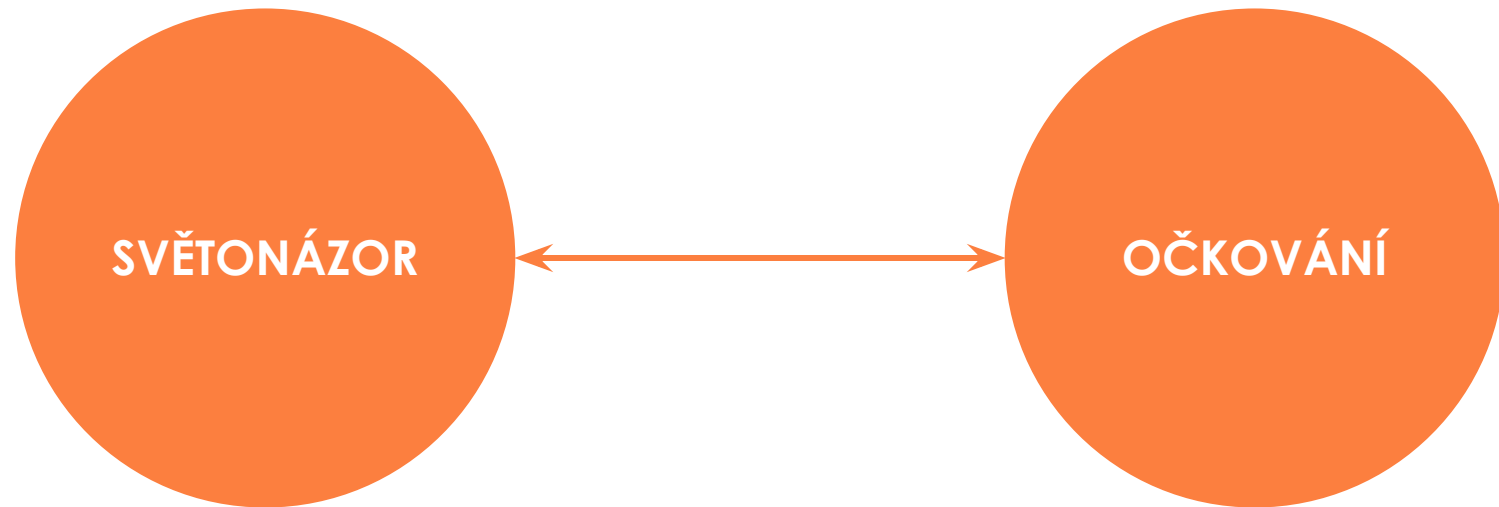
vydá usnesení (v němž uvede termín do kdy má rodič povinnost požadované info doložit), ve kterém vyzve zákonného zástupce o doplnění informace o očkování

dítě nemůže přijmout

pokud doklad nedoloží

dítě může přijmout

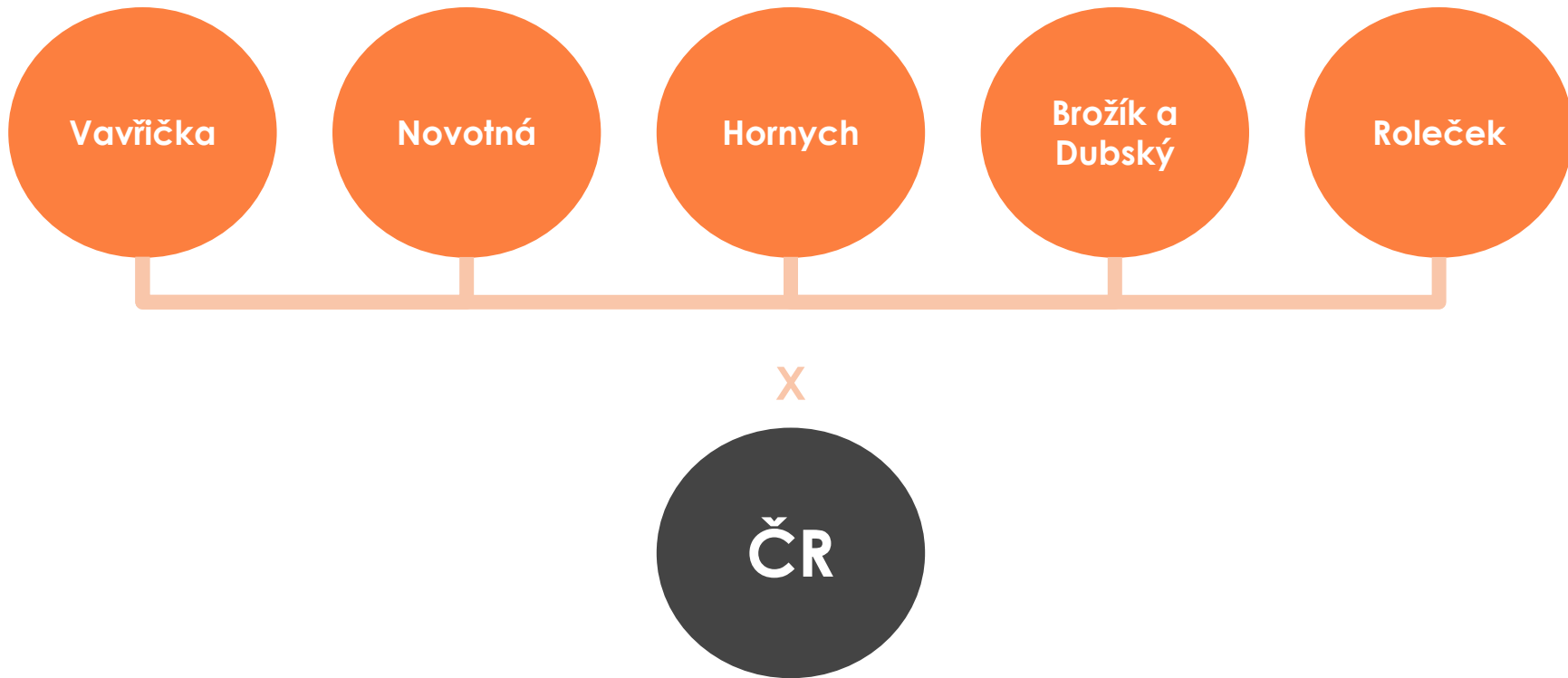
pokud doklad doloží

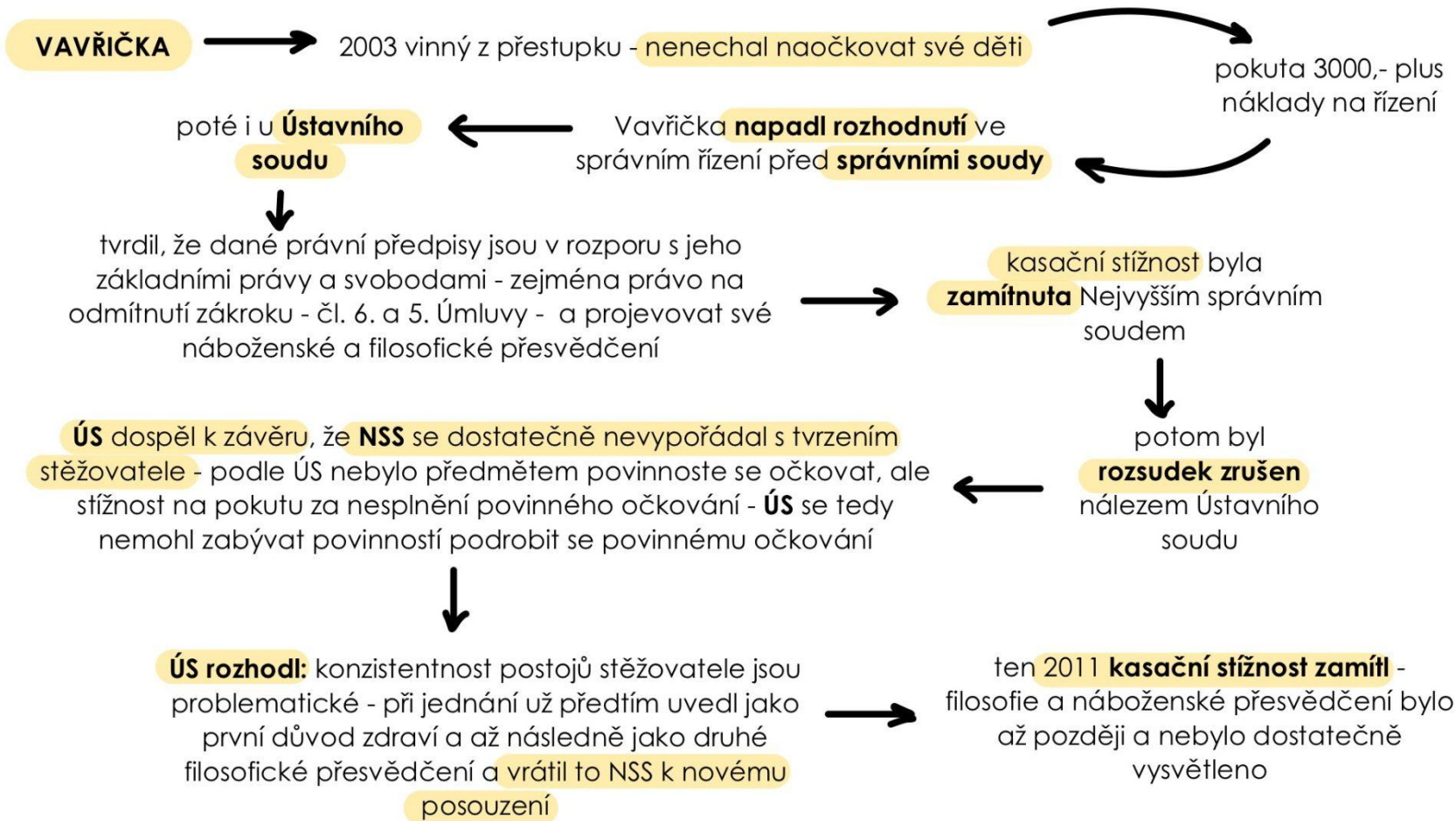

SVĚTONÁZOR

OČKOVÁNÍ

Rozbor judikatury ESLP, Vavříčka a ostatní proti České republice z roku 2021

HORNYCH

stěžovatel - v dětství různé nemoci, nebyl naočkován z důvodu, že pediatr neměl individuální doporučení - **podal žádost o přijetí do MŠ**

text doplněn někým jiným, než pdiatrem

v žádosti bylo potvrzeno, že **nebyl naočkovaný + rukou připsaný text**, "stěžovatel žádné zákonem vyžadované běžné očkování nechybí."

2011 **žádost o přijetí do mš zamítnuta**

odvolání

zamítnuto

žaloba **zamítnuta**

stěžovatel se **bránil správní žalobou a kasační stížností**, kde tvrdil, že dodržel všechny zákonné požadavky pro přijetí, protože mu individualizovaně nikdo nic nedoporučil a ještě uvedl rozpor ochrany osobních údajů - protože pediatr sdělil info přes telefon

ústavní stížnost, kde byla namítána porušení práv na základě Úmluvy

2014 **stížnost odmítnuta**, jako zjevně neopodstatněná

ROLEČEK

→ narozen roku 2008, rodič mu vypracovali **vlastní očkovací plán**, tudíž při mém vstupu do MŠ **nebyl řádně naočkovaný**

2010 ředitelky dvou MŠ žádost o **přijetí zamítly**

↙ různě se to přehazovalo mezi soudy

→ skončilo to i u ÚS

↓ s tím, že stěžovatelé ještě namítali porušení respektu soukromí, práv na vzdělávání a práva nebýt podroben diskriminaci a dále navrhovali zrušení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví

↓ **argumenty zamítnuty**

NOVOTNÁ

2006 ve věku 3,5 let **přijata do Montessori MŠ**

obnovení přijímacího řízení **vyústilo v zamítnutí původního rozhodnutí**, s tím, že stěžovatelka nedodržela podmínky - tj. povinné očkování

2008 **obnoveno přijímací řízení** - ředitelka MŠ zjistila, že není dostatečně naočkovaná - přestože, ve zprávě to uvedené bylo

správní řízení, soudy včetně ÚS

stěžovatelka uvedla, že očkování představuje zdravotní riziko a že vyhláška nestanovuje věkový limit - rozhodnutí z roku 2008 považovala za sporné s jejími zájmy a právem na vzdělávání

2013 **ÚS zamítl stížnost** - konečné rozhodnutí

argumenty zamítnuty

- ÚS ponechal otevřenou otázku, zda docházka do MŠ spadá pod právo na vzdělávání s zároveň byly uvedeny chybné údaje u přijímacího řízení

BROŽÍK a DUBSKÝ

stěžovatelé narozeni 2011, které rodiče odmítli očkova - stěžovatelé uvedli, že při podání žádosti o přijetí do MŠ bylo přiloženo potvrzení od lékaře o tom, že **nebyli očkováni z důvodu přesvědčení**

2014 **žádost zamítnuta** s odůvodněním, že očkování je akceptovatelným omezením práva na svobodný projev náboženského vyznání či přesvědčení, neboť je nezbytné pro ochranu zdraví

stěžovatelé to **napadli odvoláním**

potom podali **správní žalobu proti zamítnutému rozhodnutí a odvolání + navrhli předběžné opatření**

214 Krajský soud **návrh na předběžné opatření zamítl** + na přijetí do MŠ neexistuje právní nárok a přijetí podléhá určitá pravidla

ÚS **odmítl** jako zjevně neopodstatněné a **správní žaloba 2016 také zamítnuta**

stěžovatelé **napadli usnesení ústavní stížností**, kde se odvolávali na Úmluvu a navrhovali, aby navrhl podobné předběžné opatření jako oni

předmět stížností:

- nastavení očkovací politiky žalovaného státu (tzn. ČR) a důsledky, které plynuly z nedodržení povinnosti očkování
- vzhledem k podobnosti byly případy spojeny do jednoho rozsudku

námítky stěžovatelů na poli:

- článku 8 Úmluvy
- článku 9 Úmluvy
- článků 2, 6, 13 a 14 Úmluvy

článek 8 Úmluvy → týká se práva na respektování soukromého života → chrání osobní autonomii

článek 9 Úmluvy → týká se práva na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání → chrání osobní svědomí

články 2, 6, 13 a 14 → byly jednomysleně prohlášeny za nepřijatelné

článek 8 Úmluvy:

vyjádření stěžovatelů:

dospělí stěžovatelé se odvolávají na osobní autonomii a právo rozhodovat o zdraví svých dětí

děťští stěžovatelé se odvolávali na právo na osobní rozvoj

proces tvorby očkovacího kalendáře není transparentní → zároveň jsou podávány nepravdivé informace

odepření přijetí do MŠ je neodůvodněné

vyjádření vlády:

zájem rodičů není vždy shodný se zájmem dětí

nepřijetí do MŠ byl důsledek nesplnění právní povinnosti

vše bylo v souladu se zákonem vnitrostátních právních norem

vyjádření Soudu:

v minulosti bylo rozhodnuto, že očkování je zásahem do práva na respektování soukromého života → ale v tomto případě žádné očkování provedené nebylo → tudíž se zásah do práva neděje

... → k porušení článku 8 Úmluvy nedošlo

článek 9 Úmluvy:

vyjádření stěžovatelů:

Vavříčka → hlavní motivací bylo chránit jeho děti a je přesvědčen, že očkování škodí zdraví, tudíž mu to jeho svědomí nedovolilo

Novotná a Horných → dovolává se práva na rodičovskou péči v souladu se svědomím rodičů

Horných → zamítnut, protože nevyčerpal vnitrostátní posouzení nápravy

vyjádření vlády:

co se týče Novotné a Horných - stěžovatelé nemohli mít ve svém věku názor na očkování

opodstatnění stěžovatelů jsou zjevně neopodstatněné a nekonzistentní

vyjádření Soudu:

nic nenaznačuje, že by postoj byl založen na náboženských přesvědčeních

Vavříčka byl nekonzistentní a nijak přesvědčení a jeho intenzitu nespécifikoval

článek 2 protokolu č. 1:

vyjádření stěžovatelů:

děťští stěžovatelé → nepřijetí do mateřské školy je v rozporu s jejich právy

vyjádření vlády:

všichni stěžovatelé pouze opakují své námitky a odvolávají se zejména na nález Ústavního soudu

námitky neslučitelné, protože článek 2 se nevztahuje k předškolnímu vzdělávání

vyjádření Soudu:

závěr → stížnosti není třeba samostatně přezkoumávat na poli článku 2 Protokolu č. 1.

konečný rozsudek Soudu:

„1. rozhoduje o spojení stížností;

2. rozhoduje jednomyslně o spojení posouzení odůvodněnosti námitek stěžovatelů Brožíka a Dubského na poli článku 8 Úmluvy a námitky nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy vznesené vládou proti těmto námitkám;

3. prohlašuje jednomyslně námitky na poli článku 8 Úmluvy za přijatelné;

4. prohlašuje jednomyslně námitky na poli článku 9 Úmluvy za nepřijatelné;

5. prohlašuje jednomyslně námitky na poli článků 2, 6, 13 a 14 Úmluvy za nepřijatelné;

6. rozhoduje šestnácti hlasy proti jednomu, že k porušení článku 8 Úmluvy nedošlo, a konstatuje, že námitka nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy vznesená vládou proti námitkám stěžovatelů Brožíka a Dubského na poli článku 8 se stala bezpředmětnou, a nevyžaduje tedy posouzení;

7. rozhoduje šestnácti hlasy proti jednomu, že stížnosti dětských stěžovatelů není třeba samostatně posuzovat na poli článku 2 Protokolu č. 1.” (Rozsudek Vavříčka a ostatní proti České republice, s. 55-56)

Děkuji za pozornost!

Zdroje:

Štoček, M. (2022). Rukověť mateřské školy. aTre.

Rozsudek VAVŘIČKA a ostatní proti ČESKÉ REPUBLICĚ. (2021)

Tisková zpráva ESLP. Court's first judgement on compulsory childhood vaccination: no violation of the Convention. 8. dubna 2021.

Mandatory and recommended vaccination in the EU, Iceland and Norway: Results of the VENICE 2010 survey on the ways of implementing national vaccination programmes

<https://rozalio.cz/>

https://www.ochrance.cz/vystupy/edice-stanoviska/Sbornik_Skolstvi.pdf

<https://www.centrumlidskaprava.cz/vavricka-ostatni-proti-ceske-republice-co-plyne-z-rozhodnuti-eslp>

http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/41F535E131D94E4AC125870C00315106?openDocument&Highlight=0,

- [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/41F535E131D94E4AC125870C00315106/\\$file/Vavr%CC%8Cic%CC%8Cka%20a%20ostatni%CC%81%20proti%20C%CC%8Ceske%CC%81%20republice_anotace.pdf?open&](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/41F535E131D94E4AC125870C00315106/$file/Vavr%CC%8Cic%CC%8Cka%20a%20ostatni%CC%81%20proti%20C%CC%8Ceske%CC%81%20republice_anotace.pdf?open&)
- [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/41F535E131D94E4AC125870C00315106/\\$file/Vav%C5%99i%C4%8Dka%20a%20ostatn%C3%AD_rozsudek.pdf?open&](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/41F535E131D94E4AC125870C00315106/$file/Vav%C5%99i%C4%8Dka%20a%20ostatn%C3%AD_rozsudek.pdf?open&)